

ERFGOEDPLATFORM GEMEENTE HEUMEN

Begraafplaatsen

RK Begraafplaats Overasselt

De afgelopen tijd zijn alle begraafplaatsen in onze gemeente door leden van de werkgroep ROOD geïnventariseerd. Deze inventarisatie is nu geheel afgerond.

Er is een opstelling gemaakt van waardevolle graven die cultuurhistorische waarde hebben vanwege de steen, de graftekst en symboliek, maar ook omdat de overledene historisch iets heeft betekend.

Zo heeft de werkgroep ROOD o.m. naar de volgende criteria gekeken.

- Het moet gaan om een overledene die bij leven openbare functies bekleedde die van onderscheiden betekenis waren voor de samenleving. Dit kunnen ook bijzondere, bekende personen geweest zijn uit onze gemeente. Dit kan op cultureel, politiek/bestuurlijk, maatschappelijk, economisch en wetenschappelijk terrein zijn.
- Een grafmonument is representatief voor een bepaald tijdsbeeld of vormgevingsperiode. Op welke wijze is het grafmonument technisch bewerkt en welk bijzonder materiaal is er gebruikt? Er is ook gekeken naar de vormgeving en het soort belettering van het monument en naar bijzondere symbolen op grafmonumenten die er in vele varianten zijn. De palmtak en de treurwilg bijvoorbeeld zijn twee van de meest voorkomende symbolen op de begraafplaatsen die verwijzen naar het christelijk geloof.

Deze inventarisatie wordt binnenkort met de gemeente besproken om hiervoor samen beleid te ontwikkelen.

Maak de motte weer zichtbaar!

De motte Maldenburcht is een Rijksmonument. Als je daar rondloopt vraag je je af wat hier nog voor monumentaals is te beleven, want meer dan een lichte glooiing in het veld is nu niet terug te vinden. En als je niet weet waar je moet kijken, zie je de welving niet eens.

Enkele jaren geleden hebben we tijdens de Open Monumentendag de motte in omvang zichtbaar gemaakt. De wallen en sloten uitgebeeld en de vooral uit het dorp Heumen afkomstige bezoekers uitgelegd dat er ook nog een grote bult geweest moet zijn met misschien daar bovenop iets van een huis(je), in elk geval een schuilgelegenheid voor de wachters. Want een motte is een uitkijkpost of verdedigingswerk voor een nabije woongemeenschap.

Rond de tiende eeuw trokken hier nog wel eens wat onguere types rond die het op have en goed van de toen nog arme Maldenaren hadden voorzien.

Verval

In de loop van de tijd is de motte in verval geraakt, mogelijk ook door de bouw van het kasteel Heumen. Wat er nog van restte is begin twintigste eeuw door de toenmalige eigenaar en onder andere de zelfbenoemde archeoloog Jan J. Luden (ja, die) met de grond gelijk gemaakt. Veel meer dan wat scherven en twee baardmankruikjes zijn niet tevoorschijn gekomen. En sinds een paar jaar grazen er van tijd tot tijd koeien van Stan Bruijsten uit Nederasselt of gebruikt hij deze weide als hooiland.

Op de foto boven is duidelijk de vrijwel perfecte cirkel te zien die de binnenste gracht toont. Bij de balk boven in beeld is nog vaag de contour van de buitenste gracht te vinden. Dat is een van de bijzondere dingen aan deze motte, de dubbele gracht. Normaal is dit soort werken uitgerust met een enkele verdedigingswal. Waarom ze er hier twee hebben aangelegd is onbekend. Machtsvertoon, bluf, veel en groot gevaar, wie het weet mag het zeggen. In elk geval kwam het water voor de motte uit de Maas. De sloot die het water aanvoerde ligt er nog steeds en het water gaat nog altijd richting vennen.

Uitdaging

Aquarel: Ronald Jansen

Deze aquarel ('artist impression') toont hoe je de motte misschien zou kunnen uitbeelden.

Palen die het hoogteprofiel van dit verdedigingswerk volgen. De rode punten op de palen symboliseren de mogelijke bebouwing van de motte, verder naar links en laag boven het gras zie je nog wat blauw. Dat was de binnenste gracht.

De werkgroep GROEN heeft het voornemen om de motte weer zichtbaar te maken in het landschap. Wij zijn benieuwd naar jouw ideeën daarover. Maak een tekening, ontwerp, maquette of een andere uitwerking van jouw visie over de motte. Schroom niet om je idee te ventileren, wat ons betreft is niets te gek om de motte boven het maaiveld te krijgen.

Weer geen OMD?

Het valt niet mee om dit jaar weer een Open Monumentendag (OMD) te organiseren. Er gelden namelijk coronamaatregelen en ook andere veiligheidseisen.

Het comité, onder leiding van Petra Thijssen, dat zich met de opzet van deze dag bezighoudt overlegt druk met de gemeente Heumen. Om eerlijk te zijn, dat loopt niet echt soepel. De aanvullende veiligheidseisen waarmee wij sinds vorig jaar te maken hebben gelden onverminderd, zo lijkt het. Vorig jaar was dat onoverkomelijk, dit jaar is dat niet anders.

We kunnen het ons als Erfgoedplatform niet permitteren om voor van alles en nog wat aansprakelijk gesteld te worden. Dat risico is domweg te groot. Soms zijn het ook onmogelijke vragen die worden gesteld. Ruim twee maanden is het overleg met de gemeente nu gaande, maar echte antwoorden zijn er nog niet. Daarmee wordt de resterende tijd om tot een goede organisatie van de Open Monumentendag te komen, feitelijk te kort. Officieel is deze dag nog niet afgeblazen, maar de vooruitzichten zijn niet goed.

Jo van Lieshout

Onlangs is Jo van Lieshout overleden. Hij was o.m. lid van de werkgroep ARCHEOLOGIE.

Met zijn metaaldetector heeft hij in onze gemeente al vele vondsten verzameld die hij zorgvuldig bewaarde. Hij vond het belangrijk om zijn vondsten te laten zien en vertelde er graag over. Op dit moment is in het gemeentehuis van Heumen een deel van zijn collectie tentoongesteld, die hij ter beschikking stelde.

Zo heeft hij ook meegewerkt aan een landelijk project van de Vrije Universiteit waarin vondsten van zoekers met een metaaldetector worden geïventariseerd.

Buiten op onderzoek gaan met zijn metaaldetector heeft hij tot op het laatst met veel plezier gedaan.

Hij heeft vorig jaar meegeholpen met het zoeken naar vondsten bij de Erpewaai op de plek van een redoute uit de Tachtigjarige Oorlog. Zelf heb ik nog in november 2020 met hem gezocht naar vondsten op het moment dat het nieuwe fietspad langs de Hessenbergseweg werd aangelegd. Geduldig met grote inzet heeft hij uren gezocht. Het leverde niet veel op, maar ook dat is resultaat!

Jo was een gewaardeerd lid van onze werkgroep. We zullen zijn enthousiaste inbreng en kennis over het verleden gaan missen.

Katja Zee, voorzitter

Ook was Jo van Lieshout zeer betrokken bij het wel en wee van de gildes. Hij was de initiator van de wederoprichting van het Gilde Sint Antonius Abt in Overasselt.

Hij heeft het huidige bestuur met raad en daad terzijde gestaan, met als resultaat dat Overasselt sinds 2018 weer een gilde heeft, met ruim 30 leden en boordevol plannen.

Het Gilde Sint Antonius Abt zal Jo heel erg missen bij het verder laten opbloeien van de vereniging.

Annette Mengde

Publicaties Erfgoedplatform

- Boek 1:   Achter het front (€ 20,00)
- Cahier 1:   Het veer van Grave naar Nederasselt (*uitverkocht*)
- Cahier 2:   Het verdwenen kasteel Heumen en zijn bewoners (€ 15,00)
- Cahier 3:   De Canon van de gemeente Heumen (€ 15,00)
- Cahier 4:   De Heumense molens (€ 17,50)
- Cahier 5:   Kroonwerk Coehoorn (€ 20,00)
- Katern 1:   Kunst in de Georgiuskerk van Heumen (€ 8,50)

Te bestellen via de website van het Erfgoedplatform:

<http://www.erfgoedheumen.nl/bestel.php>

Colofon

De nieuwsbrief, uitgegeven door het Erfgoedplatform Gemeente Heumen, verschijnt minimaal 4x per jaar en is bestemd voor iedereen die zich op een of andere wijze verbonden voelt met het Heumens erfgoed of daarin is geïnteresseerd.

Nieuwsitems kunnen worden gestuurd naar: info@erfgoedheumen.nl

Samenstelling en redactie: Jan Paul Bevoort en Frans Wildenborg.

Het abonnement is gratis. Meld u aan op: info@erfgoedheumen.nl

Een donatie om ons te ondersteunen wordt zeer op prijs gesteld. U kunt een bijdrage overmaken op bankrekening: NL 26 INGB 0007574961 t.n.v. Erfgoedplatform Gemeente Heumen.

Het Erfgoedplatform is een ANBI-instelling zodat uw donatie aftrekbaar is van de belasting.

Omdat sprake is van een zogenaamde culturele instelling geldt voor donaties die in de vorm van een periodieke gift worden gedaan een extra fiscale aftrekmogelijkheid. Voor nadere informatie: neem contact met ons op via info@erfgoedheumen.nl.

Als u geen prijs (meer) stelt op toezending van deze nieuwsbrief, meldt u zich dan af door een e-mail te sturen naar: info@erfgoedheumen.nl